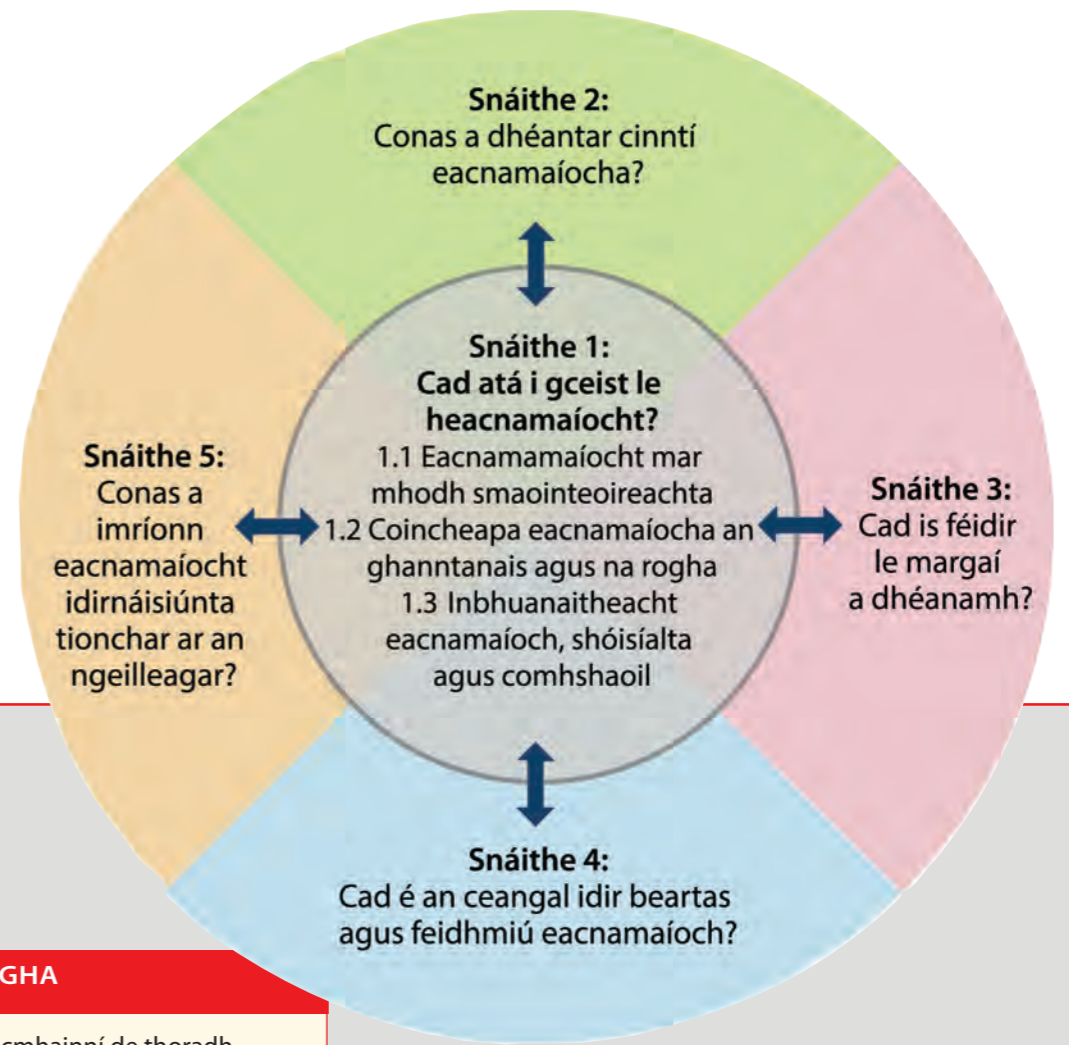

Eacnamaíocht na Sraithe Sinsearaí

TORTHAÍ FOGHLAMA

SNÁITHE 1 - CAD ATÁ I GCEIST LE HEACNAMAÍOCHT?

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

1.1 EACNAMAMAÍOCHT MAR MHODH SMAOINTEOIREACHTA

- léirtheascint a fháil do ról na samhla, na gcoincheap agus na sonraí maidir le hiniúchadh a dhéanamh ar thorthaí, beartas, idirghníomhaíochtaí agus iompraíocht eacnamaíoch
- idirdealú a dhéanamh idir ráitis eacnamaíocha dhearfacha agus normatacha; cásanna ina n-úsáidtear iad sna meáin áitiúla, náisiúnta nó idirnáisiúnta/sa tráchteaireacht eacnamaíoch, a shainithint
- plé agus meastóireacht a dhéanamh ar an gcúis a bhféadfadh réitigh ar fhadhbanna eacnamaíocha a bheith difriúil le chéile, agus ar an gcaoi a bhféadfadh dearthaí eacnamaíocha ar réiteach na ndúshlán eacnamaíoch athrú le himeacht ama
- plé a dhéanamh ar an gcaoi ar imir imeachtaí san fhórsa, ar nós an Spealta Mhóir, ghéarchéim eacnamaíoch na hÉireann sna 1950idí agus an Mhórchúlaithe Eacnamaíochta (ó 2007), tionchar ar ár dtuiscint ar an eacnamaíocht agus ar fhreagraí an lucht déanta beartas
- sonraí a bhailiú, a eagrú, a chur i láthair, a anailís agus a léirmhíniú, i dteannta nó in éagmais na teicneolaíochta, chun teacht ar thuairim eolach agus chun saincheisteanna/beartais eacnamaíocha reatha a mheas

1.2 COINCHEAPA EACNAMAÍOCHA AN GHANNTANAI AGUS NA ROGHA

- miniú a thabhairt ar an gcaoi a ndéantar roghanna idir úsáidí iomaíochas as acmhainní de thoradh ganntanas acmhainní eacnamaíocha le hais na riachtanas; iarmhairtí féideartha na roghanna sin a thuar
- miniú a thabhairt ar an gcaoi a n-idirghníomhaíonn daoine aonair, gnólachtaí, gnóthaí, eagraíochtaí neamhrialtasacha agus an rialtas chun acmhainní eacnamaíocha a tháirgeadh, a thomhailt agus a dháileadh
- meastóireacht a dhéanamh ar na deisostais a bhaineann le cinntí eacnamaíocha a dhéanamh daoine aonair, gnólachtaí agus an rialtas, go háitiúil agus go náisiúnta
- plé a dhéanamh ar ról na ndreasachtaí agus na spreagthaí do dhaoine aonair, do gnólachtaí, don earnáil ghnó agus don rialtas i dtaca le cinntí eacnamaíocha; cur síos a dhéanamh ar dhreasachtaí codarsnacha le tagairt do shamplaí áitiúla, náisiúnta nó idirnáisiúnta
- idirdealú a dhéanamh idir margáí aonair agus soláthar agus éileamh comhiomlán; miniú a thabhairt ar an difríocht i bhfócas idir micreacnamaíocht agus maicreacnamaíocht
- miniú a thabhairt ar phrionsabal na speisialtóireachta agus breac-chuntas a thabhairt ar an gcaoi a bhféadfadh sé a bheith ábhartha do dhaoine aonair agus do gnólachtaí atá ag iarraidh éifeachtúlacht a mhéadú
- anailís a dhéanamh ar an gcaoi a dtacaíonn cur chuige costais is tairbhe le cinnteoireacht éifeachtach; cur chuige costais is tairbhe a chur i bhfeidhm chun a fháil amach cé a fhaigheann na tairbhí agus cé a sheasann na costais

1.3 INBHUANAITHEACHT EACNAMAÍOCH, SHÓISIALTA AGUS COMHSHAOIL

- breac-chuntas a thabhairt ar choincheapa na hinbhuanaitheachta eacnamaíche, sóisialta agus comhshaoil agus na ceangail atá eatarthu a mhíniú
- comharthaí ar fhás eacnamaíoch, comhtháthú sóisialta, éagthoime, agus inbhuanaitheacht chomhshaoil a shainithint; ceangail idir na comharthaí a scrúdú
- cuidhneamh ar impleachtaí féideartha na forbartha inbhuanaithe maidir le hionpraíocht, roghanna, nósanna agus luachanna an duine aonair; cinntí gnó; beartas rialtais.

SNÁITHE 2 - CONAS A DHÉANTAR CINNTÍ EACNAMAÍOCHA?

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

- An geilleagar margaidh
 - graf a chur le chéile ina léirithear éileamh agus soláthar i ngeilleagar margaidh agus anailís chriticiúil a dhéanamh ar ról an tsásra praghsanna i ngeilleagar margaidh
 - an chaoi a bhféadfadh athrú ar na príomhchinnitigh éilimh agus soláthair dul i bhfeidhm ar athruithe ar phraghas agus ar chainníocht na n-earraí agus seirbhísí a thaispeáint
 - scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir le dul chun cinn sa teicneolaíocht dul i gcion ar an ngeilleagar margaidh
- An tomhaltóir (éileamh)
 - meastóireacht a dhéanamh ar ról eacnamaíoch na dtomhaltóirí i ngeilleagar, agus miniú a thabhairt ar an gcaoi a dtéann dreasachtaí dearfacha agus diúltacha i gcion ar ghníomhaíocht na dtomhaltóirí
 - léirmheas a dhéanamh ar an tuiscint go mbíonn tomhaltóirí a ghlacann páirt i ngníomhaíocht eacnamaíoch á n-iompar féin go réasúnach
 - ag baint úsáide as sonraí, Praghasleasteachas an Éilimh agus Leasteachas Ioncaim an Éilimh a ríomh le foirmle, agus meastóireacht a dhéanamh ar an gcaoi a bhféadfadh daoine aonair, gnólachtaí agus an rialtas Praghasleasteachas an Éilimh a úsáid mar áis chun tionchar na praghsála ar ioncam/diolacháin a thuar.
 - patrúin sonraí a gcaiteachas reatha na dtomhaltóirí Éireannacha a iniúchadh agus a léirmhíniú
- An gnólacht (soláthar)
 - meastóireacht a dhéanamh ar ról eacnamaíoch na ngnólachtaí i ngeilleagar, agus miniú a thabhairt ar an gcaoi a dtéann dreasachtaí dearfacha agus diúltacha i gcion ar ghníomhaíocht eacnamaíoch
 - an gaol idir costais agus ioncam iomlán, imeallach agus meánach a léiriú go grafach, a ríomh agus cur síos a dhéanamh air
 - an difear idir an ghearthréimhse agus an fhadtréimhse a chur i bhfeidhm maidir le hanailís ar na himpleachtaí a ghabhann le staid ioncaim agus costais gnólachta
 - na dálaí le haghaidh uasmhéadú brabúis a mhíniú agus a léiriú ó thaobh costais imeallach agus ioncam imeallach
 - anailís a dhéanamh ar an ról atá ag barainneachtaí scála agus dibharainneachtaí scála maidir le méid gnólachtaí a chinneadh
 - léirmheas a dhéanamh ar na cúiseanna a dteastódh ó gnólacht cuspóirí eile, seachas uasmhéadú brabúis, a bhaint amach
- Idirghabháil rialtais sa mhargadh
 - meastóireacht a dhéanamh ar ról eacnamaíoch an rialtais i ngeilleagar measccha
 - meastóireacht a dhéanamh ar an gcúis agus ar an gcaoi a bhféadfadh an rialtas leas a bhaint as idirghabhálacha agus dreasachtaí éagsúla, ar nós cánacha agus reachtaíochta, chun tionchar a imirt ar an bpraghas agus ar an gcainníocht i margáí áirithe
 - meastóireacht a dhéanamh ar ról agus éifeachtacht na rialachán i ngeilleagar na hÉireann

SNÁITHE 4 - CAD É AN CEANGAL IDIR BEARTAS AGUS FEIDHMIÚ EACNAMAÍOCH?

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

- Ioncam Náisiúnta
 - samhail an tsreabhaidh chiorclaigh ioncaim a chur le chéile agus a léirmhíniú; scrúdú a dhéanamh ar thionchar na siltí agus na n-instealltaí ar an sreabhaidh ciorclach ioncaim sa mháicreacnamaíocht
 - idirdealú a dhéanamh idir olltáirgeacht intíre, olltáirgeacht náisiúnta, ollioncam náisiúnta agus ollioncam indíscartha náisiúnta mar thomhais d'ioncam náisiúnta; anailís a dhéanamh ar cé acu tomhas a thugann léargas níos cruinne ar fheidhmiú eacnamaíoch agus leas eacnamaíoch na hÉireann
 - léirmheas a dhéanamh ar theorainneacha na dtomhas sin ar fheidhmiú eacnamaíoch
 - díospóireacht a dhéanamh ar thionchar eacnamaíoch agus sóisialta na ngníomhaíochtaí eacnamaíocha i ngeilleagair cheilte
 - miniú a thabhairt ar éifeacht an iolraitheora; na foirmlí iolraitheacha a chur i bhfeidhm chun athruithe ar ioncam náisiúnta i ngeilleagar oscailte agus i ngeilleagar iata a ríomh agus a mheas
 - patrúin sonraí in ioncam náisiúnta, praghasleibhéal, ráta difhostaíochta, caiteachas rialtais agus fiachas náisiúnta na hÉireann thar thréimhse áirithe a iniúchadh; na céimeanna éagsúla de thimthriallta gnó a shainithint agus scrúdú chriticiúil a dhéanamh ar na príomhthosca ba chúis leis na luaineachtaí san aschur
- Beartas fíoscach agus an creat buiséid
 - na príomhfhoinse d'ioncam rialtais agus de chaiteachas rialtais a shainithint; idirdealú a dhéanamh idir na codanna reatha agus na codanna caipitil de chuntais rialtais
 - plé a dhéanamh ar na bearta is féidir le rialtas a ghlacadh chun easnamh sa bhuiséad, barrachas sa bhuiséad nó buiséad comhardaithe a bhainistiú
 - idirdealú a dhéanamh idir beartais fíoscacha fairs, neodracha agus chraptha agus scrúdú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir leis an rialtas leas a bhaint as na beartais sin chun iarracht a dhéanamh an timthriall gnó a chobhsú
 - plé a dhéanamh ar theorainneacha na mbeartas fíoscach i dtaca le timthriallta gnó a chobhsú
 - plé a dhéanamh ar an tionchar a bhíonn ag ballraíocht na hÉireann san Aontas Eorpach agus i limistéar an euro ar chumas na tíre beartas fíoscach a chur i bhfeidhm
 - díospóireacht a dhéanamh ar chuspóir agus ar thionchar an chánachais ar an ngeilleagar trí chéile, agus an chaoi ar féidir beartas chánachais a úsáid chun aghaidh a thabhairt ar éagthoime a mhíniú
- Fostaíocht agus difhostaíocht
 - iniúchadh a dhéanamh ar phatrúin sonraí chun cur síos a dhéanamh ar phríomhghnéithe agus ar phríomhthreochtaí lucht saothair na hÉireann i ndáil le tosca ar nós aoise, daonna, inscne, suíomh tíreolaíoch, fostaíochta agus difhostaíochta
 - iniúchadh a dhéanamh ar na cúiseanna difhostaíochta i gcomhthéacs na hÉireann agus meastóireacht a dhéanamh ar an tionchar ar an duine aonair agus ar an ngeilleagar
 - scrúdú a dhéanamh ar an ngaol idir fostaíocht agus bochtanas
- Beartas airgeadaíochta agus an praghasleibhéal
 - miniú a thabhairt ar bhoilsciú agus ar dhíbhilsciú agus cur síos a dhéanamh ar an gcaoi a ndéantar iad a thomhas le praghasleibhéal ar nós an Phraghasleibhéil Tomhaltóirí
 - meastóireacht a dhéanamh ar na cúiseanna a bhíonn le boilsciú agus na hiarmhairtí a bhíonn le hathruithe ar an bpraghasleibhéal do thomhaltóirí, do gnólachtaí agus don gheilleagar trí chéile
 - scrúdú a dhéanamh ar chuspóir agus ar ról na mbanc ceannais i gcur i bhfeidhm beartas airgeadaíochta
 - meastóireacht a dhéanamh ar an gcaoi a dtéann ballraíocht i limistéar an euro i bhfeidhm agus i gcion ar bheartas airgeadaíochta i ngeilleagar na hÉireann
- An earnáil airgeadais
 - scrúdú a dhéanamh ar na príomhthosca a imríonn tionchar ar éileamh agus soláthar airgid thirim agus cistí creidmheasa sa mhargadh airgid
 - miniú a thabhairt ar an gcaoi a gcruthaíonn bainc thráchtála creidmheas agus breac-chuntas a dhéanamh ar na hiarmhairtí do gheilleagar
 - anailís a dhéanamh ar na tosca a mbíonn tionchar acu ar leibhéal na rátaí úis, agus meastóireacht a dhéanamh ar an tionchar a bhíonn ag athruithe ar rátaí úis ar ghníomhaíocht eacnamaíoch
 - scrúdú a dhéanamh ar ról agus ar éifeachtacht na rialtóirí agus na n-institiúidí airgeadais reatha i bhfeidhmiú na margáí airgeadais

SNÁITHE 3 - CAD IS FÉIDIR LE MARGAÍ A DHÉANAMH?

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

- Struchtúir mhargaidh
 - scrúdú a dhéanamh ar an gcúis a n-úsáideann eacnamaíche samhla agus struchtúir mhargaidh chun anailís a dhéanamh ar fhadhbanna eacnamaíochta agus chun iad a réiteach
 - cur síos agus léirmheas a dhéanamh ar phríomhghnéithe na margáí táirgí lániomaíochas, monaplachta agus olagaplachta
 - an chaoi a n-imríonn athrú ar éileamh nó soláthar i struchtúr margaidh tionchar ar chothroimaíocht a léiriú agus a anailís
 - léiriú grafach a thabhairt ar chothroimaíocht mhargaidh faoi iomaíocht fhoirfe, i monaplacht agus faoi iomaíocht mhonaplach, go gearrthréimhseach agus go fadtréimhseach, cur síos a dhéanamh orthu agus comparáid a dhéanamh eatarthu
 - léiriú grafach a thabhairt agus meastóireacht a dhéanamh ar phointe an uasmhéadaithe brabúis le haghaidh gnólachta i margadh monaplachta agus le haghaidh gnólachta i margadh ina bhfuil iomaíocht fhoirfe
 - scrúdú a dhéanamh ar na himpleachtaí a bhaineann le leibhéil na hiomaíochta agus na cumhachta margaidh atá ag athrú maidir le praghas agus aschur i margáí táirgí faoi iomaíocht fhoirfe, i monaplacht agus in olagaplacht
 - sonraí a bhailiú agus comhchruinniú na cumhachta i margadh a ríomh trí úsáid a bhaint as innéacs comhchruinnithe macasamhail innéacs Herfindahl-Hirschman; meastóireacht a dhéanamh ar impleachtaí an chomhchruinnithe
 - miniú a thabhairt ar an gcúis a meastar go bhfuil comhchruinnithe margaidh ar leith achrannach do thomhaltóirí agus dá bháir sin go rialaíonn údarais iomaíochta na hÉireann agus na hEorpa iad
- An margadh saothair
 - idirdealú a dhéanamh idir margadh earraí agus seirbhísí agus margadh tosca
 - breac-chuntas a thabhairt ar thosca táirgeachta
 - scrúdú a dhéanamh ar na tosca a mbíonn tionchar acu ar an éileamh ar saothair
 - graf a chur le chéile ina léirithear an coibhneas idir an ráta pá agus an chainníocht den saothair a éiltear; anailís a dhéanamh ar an gcúis atá leis an gcruth ar chuar éilimh an tsaothair
 - miniú a thabhairt ar tháirgiúlacht fhisiciúil imeallach agus ar tháirgiúlacht imeallach ioncaim an tsaothair; anailís chriticiúil a dhéanamh ar a úsáid atá sé d'fhostóir agus d'fhostóir a bheith eolach ar tháirgiúlacht fhisiciúil imeallach agus ar tháirgiúlacht imeallach ioncaim
 - scrúdú a dhéanamh ar na tosca a mbíonn tionchar acu ar sholáthar an tsaothair
 - graf a chur le chéile ina léirithear an coibhneas idir an ráta pá agus an chainníocht den saothair a sholáthraítear; anailís a dhéanamh ar an gcúis atá leis an gcruth ar chuar soláthair an tsaothair
 - graf a chur le chéile ina léirithear cothroimaíocht sa mhargadh saothair agus éifeacht na n-idirghabhálacha rialtais, ar nós íospá nó cánachais, ar an gcothroimaíocht a léiriú
 - plé a dhéanamh ar na tosca a chinneann difréalgaigh tuarastail sa mhargadh saothair
- Teip margaidh
 - plé a dhéanamh ar na tosca is cúis le teip margaidh amháil seachttrachtaí, cumhacht monaplachta agus faisnéis neamhiomlán
 - a fháil amach conas is féidir le rialtais teip margaidh a sháru trí úsáid a bhaint as tosca ar nós cánachais, rialachán agus idirghabháil dhíreach rialtais, agus díospóireacht a dhéanamh faoi

SNÁITHE 5 - CONAS A IMRÍONN EACNAMAÍOCHT IDIRNÁISIÚNTA TIONCHAR AR AN NGEILLEAGAR?

Ba chóir go mbeadh sé ar chumas an scoláire:

- Forbairt agus fás eacnamaíoch
 - miniú a thabhairt ar an gcaoi ar féidir tíortha agus réigiúin a phróifíll de réir ioncaim, saibhris agus comhionannais
 - miniú a thabhairt ar an gcaoi a n-eascaíonn fás agus forbairt eacnamaíoch na tosca táirgeachta, ar nós saothair, caipitil, caipiteal daonna agus teicneolaíochta
 - comparáid a dhéanamh idir forbairt eacnamaíoch na hÉireann
 - agus forbairt eacnamaíoch náisiúin bheagfhorbartha, agus anailís a dhéanamh orthu, trí úsáid a bhaint as an innéacs um forbairt dhaonna atá coigeartaithe de réir éagthoime
 - measúnú agus meastóireacht a dhéanamh ar a éifeachtaí atá réimse tosaíochta i gclár Rialtas na hÉireann ar forbairt thar lear
- Domhandú
 - miniú a thabhairt ar choincheap an domhandaithe agus plé a dhéanamh ar impleachtaí dearfacha agus diúltacha an domhandaithe
 - plé a dhéanamh ar na cúiseanna a ndéannann corparáidí ilnáisiúnta infheistíocht i dtíortha lasmuigh dá dtír féin
 - iniúchadh a dhéanamh ar phatrúin sonraí in eis-sreabhaidh/inseabhaidh infheistíochta díri eachtraí isteach go hÉirinn thar thréimhse áirithe agus meastóireacht a dhéanamh ar an tionchar a bhíonn ag corparáidí ilnáisiúnta/tionscal faoi úinéireacht eachtrach ar gheilleagar na hÉireann
- Trádáil idirnáisiúnta agus iomaíochas
 - iniúchadh agus anailís a dhéanamh ar phatrúin i dtrádáil na hÉireann ó thaobh cainníocht agus cineálacha earraí agus seirbhísí thar thréimhse áirithe; measúnú a dhéanamh ar thairbhí agus ar chostais na trádála do gheilleagar na hÉireann
 - cur síos a dhéanamh ar phríomh-chomhpháirteanna/comhdhéanamh bunúsach chuntas chomhardú íocaíochtaí na hÉireann
 - plé a dhéanamh ar na tosca a chinneann iomaíochas tíre
 - miniú a thabhairt ar phrionsabal an bhuntáiste chomparáidigh agus an ról atá aige in iomaíochas a chinneadh
 - plé a dhéanamh ar na hargóintí i bhfabhar na trádála idirnáisiúnta, na trádchosanta agus ghluaiseacht na cóirtrádála
 - plé a dhéanamh ar chinnitigh na rátaí malairte; anailís a dhéanamh ar iarmhairtí na n-athruithe ar rátaí malairte ar gheilleagar na hÉireann
 - scrúdú a dhéanamh ar ról agus ar éifeachtacht comhaontuithe trádála agus institiúidí domhanda i bhfeidhmiú agus i mbainistiú na trádála idirnáisiúnta